

Органи суддівського самоврядування як суб'єкт адміністративно-правового забезпечення функціонування системи судів загальної юрисдикції

Р. В. Ігонін,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри теорії та
історії держави і права
Національного університету
державної податкової служби
України

Метою статті є дослідження адміністративно-правових повноважень органів суддівського самоврядування та їх ролі і значення у процесі адміністративно-правового забезпечення функціонування системи судів загальної юрисдикції.

Постановка завдання: дослідити співвідношення явищ «самоврядування» і «державне управління»; з'ясувати завдання органів суддівського самоврядування; виокремити адміністративно-правові повноваження органів суддівського самоврядування та вирішити питання можливості їх віднесення до суб'єктів адміністративно-правового забезпечення системи судів загальної юрисдикції.

Окремі аспекти функціонування суддівського самоврядування в Україні досліджувалися у працях таких відомих вчених, як О. Б. Абросімова, О. В. Білова, В. Ф. Бойко, М. М. Бородін, В. Д. Бринцев, Ю. М. Грошевий, В. В. Долежан, С. В. Ківалов, В. В. Кривенко, О. Є. Кутафін, Д. О. Луспеник, В. Т. Маляренко, І. Є. Марочкін, О. Р. Михайленко, Г. М. Омеляненко, А. О. Селіванов, Н. В. Сібільова, М. І. Сірий, В. В. Сердюк, С. Г. Штогун та ін.

Інститут суддівського самоврядування відіграє роль особливої гарантії незалежності судової системи [1, 4] та виражає інтереси суддівського корпусу України.

Існування ефективного суддівського самоврядування є ознакою громадянського суспільства, яке, своєю чергою, будується на основі базових цінностей демократії — автономії волі, самоорганізації, ініціативності, плюралізму, свободи індивідів тощо.

Цікавим є питання про співвідношення самоврядування і державного управління. Як перше, так і друге є особливим видом соціального управління. До того ж у ряді випадків їхнє розмежування взагалі видається не таким вже і легким (наприклад, управління, що здійснюється органами місцевого самоврядування, і управління, що здійснюється місцевими органами виконавчої влади). Неоднозначність даного питання надала підстави знаному німецькому дослідникові державно-правових інститутів Г. Єллінеку стверджувати існування державного управління у формі самоврядування (так званого «децентралізованого державного управління»), яке, на його думку, реалізується заінтересованими особами, які не є професійними державними управлінцями [2, 426]. Подібний підхід до розуміння природи самоврядування можна зустріти і в працях окремих вітчизняних вчених [3, 136].

Однак чи може самоврядування вважатись особливим видом державного управління, а орган самоврядування — виступати у ролі органу державної влади? На нашу думку, це питання повинно вирішуватись в залежності від наявності у органу самоврядування повноважень

державно-владного характеру. При цьому є тільки два можливих варіанти їх набуття, а саме — санкціонування (визнання) та делегування.

Набуваючи державно-владних повноважень в один із двох зазначених способів, орган самоврядування стає повноцінним суб'єктом владних відносин, а зміст набутих державно-владних повноважень визначає природу його владної діяльності.

На сьогодні включення відповідних органів самоврядування до переліку суб'єктів державного управління, діяльність яких регламентується адміністративним правом, є усталеною практикою і підтримується значною кількістю представників науки адміністративного права.

Своєю чергою, щоб з'ясувати належність до суб'єктів управління, діяльність яких регламентується адміністративним правом, органів суддівського самоврядування, нам необхідно звернутися до відповідних положень Закону України «Про судоустрій і статус суддів», якими встановлюються їх завдання та визначаються повноваження.

Відповідно до ч. 4 ст. 113 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», на органи суддівського самоврядування покладені такі завдання:

- 1) забезпечення організаційної єдності функціонування органів судової влади;
- 2) зміцнення незалежності судів, суддів, захист від втручання в їхню діяльність;
- 3) участь у визначенні потреб кадрового, фінансового, матеріально-технічного та іншого забезпечення судів та контроль за додержанням установлених нормативів такого забезпечення;
- 4) вирішення питань щодо призначення суддів на адміністративні посади в судах у порядку, встановленому цим Законом;
- 5) призначення суддів Конституційного Суду України;
- 6) призначення суддів до складу Вищої ради юстиції та Вищої кваліфікаційної комісії суддів України в порядку, встановленому законом [4].

Навіть з поверхневого аналізу наведеного стає очевидним, що завдання, вирішення яких законодавець покладає на органи суддівського самоврядування, не може бути здійснене в разі відсутності у них делегованих державою адміністративно-владних повноважень. Таке припущення знаходить своє повне підтвердження в нормах Закону України «Про судоустрій і статус суддів», які визначають повноваження окремих органів суддівського самоврядування. Так, згідно з ч. 5 ст. 127 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», Рада суддів України:

- 1) розробляє та організовує виконання заходів із

забезпечення незалежності судів і суддів, поліпшення стану організаційного забезпечення діяльності судів;

- 2) розглядає питання правового захисту суддів, соціального захисту суддів та їхніх сімей, ухвалює відповідні рішення з цих питань;
- 3) призначає та звільняє Голову Державної судової адміністрації України та його заступників;
- 4) здійснює контроль за організацією діяльності судів;
- 5) звертається з пропозиціями щодо питань діяльності судів до органів державної влади та органів місцевого самоврядування;
- 6) затверджує зразки посвідчень судді, судді у відставці, народного засідателя, присяжного;
- 7) здійснює інші повноваження, передбачені цим Законом [4].

Привертає до себе увагу формулювання, використане законодавцем у п. 1 ч. 5 ст. 127 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», відповідно до якого Рада суддів України «організовує виконання заходів...». На нашу думку, подібне словосполучення свідчить про виконавчо-розпорядчий характер цього повноваження. Так, ч. 8 ст. 116 Конституції України, перераховуючи повноваження Кабінету міністрів України, який, нагадаємо, є вищим органом виконавчої влади, зазначає, що він «організовує ...здійснення зовнішньоекономічної діяльності України та митної справи». Цікаво, що у нормативно-правових актах, які регулюють діяльність центральних органів виконавчої влади, також доволі часто вживається аналогічне або подібне формулювання.

Певний інтерес викликає повноваження Ради суддів України призначати та звільняти Голову Державної судової адміністрації України, адже з приводу адміністративно-правової природи таких повноважень не може існувати жодних сумнівів. Раніше, в різні часи, призначення на посаду і звільнення з посади Голови Державної судової адміністрації України здійснювалося або Президентом України, або Кабінетом міністрів України. Відразу бажало зазначити, що ця процедура ніколи не регламентувалася нормами конституційного права, а тому повноваження Ради суддів України не мають розглядатися як конституційно-правові. Це, повністю або частково, також стосується й інших подібних повноважень, які реалізуються органами суддівського самоврядування — наприклад, повноваження З'їзду суддів України, передбаченого п. 5 ч. 2 ст. 123 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», призначати окремих членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

Надавши право Раді суддів України, яка є органом суддівського самоврядування, призначати на посаду та звільняти з посади Голову Державної судової адміністрації України, законодавець створив доволі цікавий прецедент, згідно з яким, орган самоврядування, що не є органом держави, призначає на посаду і звільняє з посади голову органу державної влади. У зв'язку з цим є таким, що не відповідає дійсності, обмеження лише органами суддівського самоврядування кола суб'єктів, на яких, відповідно до ч. 6 ст. 127 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», поширюється обов'язковість рішень Ради суддів України.

Загалом, що стосується повноважень органів суддівського самоврядування, які відповідають критеріям адміністративно-правових, однак прямо передбачаються нормами конституційного права, то це питання є доволі дискусійним. Його вирішення буде прямо залежати від сприйняття конкретним науковцем природи конституційно-правової галузі як такої. Якщо виходити з того, що конституційне право є комплексною галуззю і містить в собі «паростки», первинні елементи всіх інших галузей права, то вказані повноваження можуть визнаватися такими, що мають подвійну природу: конституційно-правову і адміністративно-правову. Якщо ж за основу брати твердження, що конституційне право є окремою фундаментальною галуззю права, що визначає норми-принципи інших галузей права, які завдяки своєму загальному і засадничому характеру не можуть визнаватися належними до інших галузей права, то в такому разі ми змушені визнати єдину конституційно-правову природу подібних відносин.

Враховуючи теоретичну невизначеність питання, особливу правову природу органів суддівського самоврядування, а також бажання з нашого боку якомога чіткіше акцентувати увагу наукової спільноти на «чистій» адміністративно-правовій природі їх окремих повноважень та для запобігання надмірній дискусійності сформульованих нами висновків, ми намагатимемось оминати «спокусу» включити передбачені Конституцією України кадрові повноваження органів суддівського самоврядування до переліку адміністративно-правових. Наприклад, передбачене ч. 2 ст. 131 Конституції України право З'їзду суддів України призначати частину складу Вищої ради юстиції.

Повертаючись до аналізу адміністративних повноважень Ради суддів України, вважаємо за доцільне звернути увагу на контрольні повнова-

ження цього органу щодо організаційного забезпечення діяльності судів (контроль за діяльністю Державної судової адміністрації України). По суті, розглядувана контрольна діяльність підпадає під ознаки адміністративного контролю і є багато в чому подібною до контролю, який здійснюється вищими органами виконавчої влади стосовно нижчих.

Також на увагу заслуговує повноваження Ради суддів України затверджувати зразки посвідчень судді, судді у відставці, народного засідателя, присяжного. В даному випадку наш інтерес обумовлений декількома обставинами. По-перше, самим фактом того, що Раді суддів України як органі суддівського самоврядування державою делеговано право затверджувати зразки офіційних документів, які підтверджують правовий статус судді, народного засідателя, присяжного як носіїв державної (судової) влади. По-друге, тим, що така діяльність «нагадує» аналогічну адміністративно-правову діяльність органів виконавчої влади. Цілком очевидно, що ця підзаконна виконавчо-розпорядча діяльність, у світлі конституційних положень і норм Закону України «Про судоустрій і статус суддів», не охоплюється ні поняттям законодавчої, ні поняттям судової влади.

Інші приклади делегованих адміністративних повноважень ми можемо знайти в нормах Закону України «Про судоустрій і статус суддів», які встановлюють повноваження зборів місцевих, апеляційних судів, зборів суддів Вищого спеціалізованого суду та суддів Верховного Суду України.

Згідно з ч. 5 ст. 115 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», збори місцевих та апеляційних судів:

- 1) обговорюють питання щодо внутрішньої діяльності суду чи роботи конкретних суддів або працівників апарату суду та ухвалюють з цих питань рішення, які є обов'язковими для суддів та працівників даного суду;
- 2) визначають спеціалізацію суддів з розгляду конкретних категорій справ відповідної судової юрисдикції за пропозицією голови суду;
- 3) заслуховують звіти суддів, які обіймають адміністративні посади в даному суді, та керівника апарату суду;
- 4) подають відповідній раді суддів пропозиції щодо делегатів на конференцію суддів;
- 5) здійснюють інші повноваження, передбачені цим Законом, а відповідно до ч.ч. 6, 7 ст. 115 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», збори суддів можуть звертатися з пропо-

зиціями щодо питань діяльності суду до органів державної влади та органів місцевого самоврядування, які зобов'язані розглянути ці пропозиції і дати відповідь по суті, та можуть обговорювати питання щодо практики застосування законодавства, розробляти відповідні пропозиції щодо вдосконалення такої практики та законодавства, вносити свої пропозиції на розгляд Вищого спеціалізованого суду та Верховного Суду України [4].

Ч. 4 ст. 116 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» встановлює, що збори суддів Верховного Суду України, збори суддів Вищого спеціалізованого суду:

- 1) обговорюють питання щодо внутрішньої діяльності суду або роботи конкретних суддів чи працівників апарату суду та ухвалюють з цих питань рішення, які є обов'язковими для суддів та працівників даного суду;
- 2) заслуховують звіти суддів, які обіймають адміністративні посади в суді, та керівника апарату суду;
- 3) здійснюють інші повноваження, визначені Законом, а згідно з ч. 6 ст. 116 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», збори суддів Верховного Суду України та суддів Вищого спеціалізованого суду можуть звертатися з пропозиціями щодо вирішення питань діяльності суду до органів державної влади та органів місцевого самоврядування, які зобов'язані розглянути ці пропозиції і дати відповідь по суті [4].

Своєю чергою, ч.ч. 5, 8 ст. 115 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» передбачають, що збори суддів Вищого спеціалізованого суду визначають спеціалізацію суддів з розгляду конкретних категорій справ відповідної судової юрисдикції за пропозицією голови Вищого спеціалізованого суду, ухвалюють рішення про утворення та склад судових палат Вищого спеціалізованого суду та призначають секретарів судових палат та подають відповідній раді суддів пропозиції щодо делегатів на конференцію суддів [4], а ч. 7 ст. 115 цього Закону додає, що збори суддів Верховного Суду України подають відповідній раді суддів пропозиції щодо делегатів на конференції суддів та обирають делегатів на З'їзд суддів України [4].

У ракурсі даного дослідження на нашу увагу заслуговують повноваження зборів місцевих, апеляційних судів, зборів суддів Вищого спеціалізованого суду та суддів Верховного Суду України, які стосуються ухвалення обов'язкових рішень для суддів та працівників даного суду за результа-

тами обговорення питань внутрішньої діяльності суду чи роботи окремих суддів і працівників апарату суду, а також ті, які безпосередньо стосуються визначення спеціалізації суддів і реалізації контрольної функції.

Право ухвалення відповідними органами суддівського самоврядування обов'язкових рішень для суддів і працівників суду, на нашу думку, є делегованим державою повноваженням адміністративно-правового характеру. На користь зазначеної позиції свідчить те, що право ухвалення відповідними органами суддівського самоврядування обов'язкових рішень для суддів і працівників суду передбачається нормами Закону України «Про судоустрій і статус суддів», забезпечується авторитетом держави та не залежить від подальшого відтворення цього права у будь-яких установчих чи статутних документах. Окрім цього, ці рішення мають владну, управлінську природу, ухвалюються та реалізуються на виконання приписів чинного законодавства та можуть породжувати юридичні наслідки. До того ж, згідно зі ст. 117 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», їх виконання забезпечується адміністративно-правовою процедурою, яка передбачає виконання рішень зборів суддів головою відповідного суду або його заступником.

До розглянутого вище бажаво додати, що право зборів відповідних судів вирішувати спеціалізацію суддів з розгляду конкретних категорій справ є також делегованим адміністративно-правовим (управлінським) повноваженням, яке безпосередньо впливає на професійну діяльність конкретного судді та спрямоване на реалізацію встановленого ч. 2 ст. 18 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» принципу спеціалізації суддів.

Вченими наголошується на особливій ролі внутрішньоорганізаційного контролю, який здійснюється органами суддівського самоврядування [5, 97]. Аналіз контрольних повноважень органів суддівського самоврядування свідчить про їх тісний зв'язок з управлінською функцією, що реалізується даними органами. Як зазначає в своїй дисертаційній роботі О. М. Коротун: «Управлінські функції зборів суддів з питань внутрішньої діяльності суду опосередковано можуть реалізовуватися шляхом контролю за роботою конкретних суддів, у т. ч. суддів, які обіймають адміністративні посади в даному суді, працівників апарату суду; через систему обрання делегатів на відповідні конференції суддів та на З'їзд суддів України; ініціювання скликання зборів, конференцій суддів» [5, 45]. Ми усвідомлюємо, що від-

несення дослідницею деяких з цих повноважень до контрольних має дискусійний характер (наприклад, обрання делегатів на відповідні конференції суддів та на З'їзд суддів України). Однак інші, а саме – повноваження, пов'язані з контролем за суддями, що обіймають адміністративні посади в судах, на нашу думку, не повинні викликати істотних сумнівів та ґрунтовних заперечень щодо їх управлінської природи. Разом з цим, бажаємо звернути увагу на запропоновану О. М. Коротун характеристику правової природи контрольної діяльності органів суддівського самоврядування, яка, на її думку, «виявляється в тому, що при здійсненні такої діяльності застосовуються норми права, що завжди тягне за собою певні юридичні наслідки. За результатами такої контрольної діяльності, реалізуючи таким чином свою управлінську функцію, орган самоврядування ухвалює відповідне рішення, яке може мати рекомендаційний або імперативний характер та може бути безпосередньо спрямоване на приведення відносин у відповідність до приписів чинного законодавства або опосередковано – через інші уповноважені органи» [5, 129–130]. Державно-владна природа імперативних рішень та юридичні наслідки, які вони спричиняють, вказують на те, що такий контроль не належить до звичайного організаційного, а є правовим.

Наступним, природно, виникає питання щодо галузі права, якою охоплюється цей контроль. На нашу думку, відповідно до характеристики правової природи контрольної діяльності органів суддівського самоврядування, наданої О. М. Коротун, та згідно з раніше викладеними нами власними міркуваннями, вона підпадає під ознаки правової, управлінської, підзаконної діяльності і охоплюється предметом адміністративного права.

Ми вже згадували, цитуючи О. М. Коротун, про імперативну, публічно-правову природу деяких управлінських рішень, які ухвалюються органами суддівського самоврядування за результатами контрольної діяльності. Проте все ще залишається відкритим питання правової природи інших управлінських рішень, ухвалених зазначеними органами. На нашу думку, всі владні, управлінські рішення, які ухвалюються органами суддівського самоврядування на виконання делегованих державою повноважень, є публічно-правовими та спричиняють настання юридичних наслідків. Тому ми не можемо погодитися з позицією О. В. Білової, яка спочатку вказує на те, що рішення органів суддівського самоврядування «приймаються на підставі повноважень, делегованих державою органам суддівського самовря-

дування» [6, 127], а потім додає, що «за своїми юридичними властивостями рішення органів суддівського самоврядування мають низку ознак, серед яких: ... вони мають не державно-владну, а корпоративно-владну природу: обов'язковість їх виконання обумовлена приналежністю до суддівської спільноти» [6, 127]. Ми вважаємо, що рішення органів суддівського самоврядування, які ухвалюються на підставі делегованих державою повноважень, мають відображати собою державно-правову природу, а тому володіють всіма необхідними якостями публічно-правових і тому не можуть розглядатися як корпоративні.

Акцентування уваги на публічно-правовій природі рішень органів суддівського самоврядування автоматично виключає їх неправову природу (наприклад, організаційні управлінські рішення) та дозволяє нам визначити їх галузеву належність (у нашому випадку – адміністративно-правову).

Отже, підсумовуючи викладене вище, варто зазначити, що у результаті проведеного нами аналізу делегованих державою органам суддівського самоврядування управлінських повноважень ми дійшли висновку, що їх реалізація підпадає під ознаки владної, підзаконної та виконавчо-розпорядчої діяльності (останній елемент особливо чітко виявляє себе при здійсненні поточного управління чи поточного контролю як складової управління). Водночас хочемо звернути увагу: ми в жодному разі не стверджуємо, що всі управлінські відносини, які виникають за участю органів суддівського самоврядування, є адміністративно-правовими. Ми лише звертаємо увагу на ту їх частину, яка охоплюється предметом адміністративного права та дозволяє нам розглядати органи суддівського самоврядування в якості суб'єктів адміністративно-правового забезпечення системи судів загальної юрисдикції.

Загалом вся адміністративна управлінська діяльність органів суддівського самоврядування може бути поділена на дві великі групи: внутрішню адміністративну управлінську діяльність (наприклад, ухвалення обов'язкових рішень для суддів та працівників даного суду за результатами обговорення питань внутрішньої діяльності суду чи роботи окремих суддів та працівників апарату суду, визначення спеціалізації суддів тощо) та зовнішню адміністративну управлінську діяльність (наприклад, призначення на посаду та звільнення з посади Радою суддів України Голови Державної судової адміністрації України та його заступників, а також здійснення контролю за організацією діяльності судів).

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Довідник судді: Законодавчі та відомчі акти з питань організації судочинства / відп. ред. В. Т. Мальяренко; упоряд. Т. М. Роцька, В. Е. Беяневич, С. Ю. Козьяков. – К.: Видавнича компанія «Воля», 2003. – 832 с.
2. *Еллинек Г.* Общее учение о государстве / Г. Еллинек. – СПб:1908. – 528 с.
3. *Панійко Ю.* Теоретичні основи самоврядування / Ю. Панійко. – Львів. – Літопис. – 2002. – 196 с.
4. Закон України «Про судоустрій і статус суддів» від 7 липня 2010 р. № 2453-VI // Вісник Верховної Ради України. – 2010. – № 142. – Ст. 1125.
5. *Коротун О. М.* Організація і функції суддівського самоврядування за законодавством України: дис. ... кандидата юрид. наук: 12.00.10 / О. М. Коротун. – К., 2009. – 202 с.
6. *Білова О. В.* Проблеми суддівського самоврядування в Україні: дис. ... кандидата юрид. наук: 12.00.10 / О. В. Білова. – Х., 2007. – 194 с.

УДК 347.962 (477)

Игонин Р. В. Органи суддівського самоврядування як суб'єкт адміністративно-правового забезпечення функціонування системи судів загальної юрисдикції

В статті досліджуються повноваження органів суддівського самоврядування. Виокремлюються адміністративно-правові повноваження органів суддівського самоврядування. Формулюється висновок про належність органів суддівського самоврядування до суб'єктів адміністративно-правового забезпечення системи судів загальної юрисдикції.

Ключові слова: орган суддівського самоврядування, система судів загальної юрисдикції, адміністративно-правове забезпечення

Игонин Р. В. Органы судейского самоуправления как субъект административно-правового обеспечения функционирования системы судов общей юрисдикции

В статье исследуются полномочия органов судейского самоуправления. Выделяются административно-правовые полномочия органов судейского самоуправления. Формулируется вывод о принадлежности органов судейского самоуправления к субъектам административно-правового обеспечения системы судов общей юрисдикции.

Ключевые слова: орган судейского самоуправления, система судов общей юрисдикции, административно-правовое обеспечение

Ruslan V. Igonin. Judicial self-government authorities as a subject of administrative and legal support for the functioning of the general jurisdiction courts system

In this article the power of judicial self-government authorities is investigated. The administrative and legal powers of the judicial authorities is been singled out. The conclusion about belonging the judicial self-government authorities to the subject of administrative and legal support of the courts of general jurisdiction is formulated.

Key words: judicial self-government, a system of courts of general jurisdiction, the administrative and legal support

НОВИНИ

Ініціатива Співки адвокатів України :

Круглий стіл за участю ВККА, регіональних КДКА та громадських організацій адвокатів і юристів

11 лютого розпочалися ініційовані Співкою адвокатів України, Вищою школою адвокатури Академії адвокатури України, Міжнародною науково-експертною радою адвокатури та журналом «Адвокат» **Правові дискусії з проблем адвокатури та захисту прав людини.** В них взяли участь майже сорок адвокатів із різних відділень САУ. Про ситуацію, яка склалася із прийняттям закону «Про адвокатуру» присутніх поінформував голова ВККА Володимир Висоцький, котрий наголосив на тому, що робоча група, створена ВККА з представників від КДКА, громадських юридичних організацій, закінчила роботу над законопроектом. Втім, документ ще не внесений до Верховної Ради. Голова ВККА виклав основні положення цього законопроекту, звернув увагу на статті, котрі є ключовими для належного здійснення адвокатської діяльності, узагальнив підходи до уніфікації професії адвоката і юриста-підприємця, можливого встановлення адвокатської монополії на ведення справ у судах тощо. Віце-президент САУ Ольга Жуковська дала позитивну оцінку цьому законопроекту і провела порівняльний аналіз декотрих його статей із законопроектом № 1430. Віце-президент САУ Лідія Ізвіткова поінформувала про ситуацію з наданням безоплатної правової допомоги та відповідним законопроектом, що пройшов перше читання. Відбулася дискусія, у якій адвокати з притаманною їм принциповістю та прискіпливістю, оптимізмом і фаховістю висловили свої зауваження і слушні пропозиції щодо організації адвокатської діяльності, запровадження самоврядування тощо. Значна увага була приділена питанням підвищення кваліфікації адвокатів, яка з 1 січня 2011 р. стала обов'язковою для усіх адвокатів. Комісії САУ з професійної майстерності, професійної етики, комісія з міжнародних програм обміну, координації роботи комітетів з галузей права, комісія зі сприяння науковим дослідженням та підвищенню кваліфікації нададуть свої пропозиції з приводу навчальних програм для членів САУ, а робоча група узагальнить і подасть до ВККА з метою їх акредитації.

Прийнято рішення ініціювати проведення Круглого столу разом із ВККА, регіональними КДКА, громадськими організаціями адвокатів і юристів щодо реформування адвокатури та інших актуальних питань адвокатської діяльності.